

Ảnh hưởng của điện thoại thông minh đối với học sinh trung học phổ thông

Huỳnh Công Vương*

*Hiệu trưởng Trường THPT Nam Kỳ Khởi Nghĩa - Tiền Giang

Received: 27/1/2023; Accepted: 2/2/2023; Published: 9/2/2023

Abstract: For high school students, smartphones have many benefits but also bring many negative effects. So it is necessary to clearly analyze the benefits and bad effects when students use smartphones at home and at school. From there, it is possible to promote the positive aspects and limit the negatives brought by smartphones to students.

Keywords: Smartphones, academic influence, high school students

1. Đặt vấn đề

Trong xã hội khoa học kỹ thuật phát triển, đời sống người dân ngày càng nâng cao, chất lượng cuộc sống ngày càng được cải thiện; học sinh trung học phổ thông hiện nay được cha mẹ trang bị điện thoại thông minh (ĐTTM) để tiện trong việc liên lạc và học tập.

Trong thời gian qua học trực tuyến do đại dịch thì tác dụng của ĐTTM càng phát huy mạnh mẽ. Nhưng cũng có nhiều ý kiến trái chiều về tác hại của việc học sinh (HS) sử dụng ĐT thông minh.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Lợi ích của việc sử dụng điện thoại thông minh

Ngày nay điện thoại (ĐT) ngày càng được cải tiến, thông minh hơn về tính năng, tiện lợi hơn khi sử dụng, không chỉ có chức năng liên lạc mà còn có thể nghe nhạc, chụp ảnh, truy cập web... Trang bị ĐT di động cho HS là cần thiết, không chỉ tiện lợi cho việc liên lạc mà còn phục vụ đắc lực cho quá trình tìm kiếm tài liệu cho việc học.

HS có thể tiếp cận thông tin, kiến thức và công cụ cần thiết trên mạng để giải quyết vấn đề ứng dụng kiến thức của môn học trong lớp. GV có thể gửi tài liệu, bài tập và kiểm tra TT kiến thức qua các ứng dụng và điều chỉnh cách truyền đạt khi cần thiết.

Sử dụng ĐT là một hình thức giao tiếp văn minh vì nó tiết kiệm được thời gian và có thể truyền tải thông tin bất cứ lúc nào; giúp ta tự học hay cùng trao đổi ý kiến về bài tập với các người bạn, giúp HS giải đáp được một số bài tập mà GV cho về nhà làm. HS có thể học hỏi, tìm tòi hay nghiên cứu một số kiến thức trên mạng để đưa ra đáp án chính xác cho bài tập của mình. Khi có những thắc mắc hoặc chưa hiểu hết bài giảng trên lớp, các em có thể thông qua các trang mạng như zalo hoặc facebook để liên hệ trực

tiếp với GV bộ môn hỏi những vấn đề mà còn thắc mắc. Hơn nữa nhờ ĐT thông minh tạo sự gắn kết đoàn kết với thầy cô, bạn bè và người thân.

Âm nhạc, phim ảnh là một loại hình giải trí mà chắc rằng không thể thiếu trong cuộc sống. ĐTTM chính là công cụ giải trí tuyệt vời với ưu thế nhỏ gọn, dễ sử dụng, chỉ cần bật lên là có thể nghe nhạc, xem phim theo sở thích của mình.

2.2. Hạn chế của việc sử dụng điện thoại thông minh

Nếu được hỏi dùng ĐT để làm gì? Thì các em sẽ chẳng nghĩ ngợi mà trả lời để phục vụ học tập, liên lạc với thầy cô, bạn bè, bố mẹ. Thế nhưng thực tế thì có đúng như vậy hay không?

Đầu tiên chúng ta dễ nhìn thấy nhất là sự sao nhãng việc học tập... Trên bục giảng, GV giảng bài, HS sử dụng điện thoại GV không quản hết được.

Việc sử dụng ĐT trong giờ học làm làm đứt mạch giảng bài của GV. Khi bạn đang theo dõi bài học, thì giật mình vì điện thoại reo lên: reng reng ... Nhiều HS để điện thoại ở chế độ rung hoặc chế độ im lặng trong tiết học, nhưng một lúc lại mở lên xem có tin nhắn, cuộc gọi, mất tập trung nên việc theo dõi bài giảng của GV không thông suốt. Do đó việc tiếp thu bài của HS bị hạn chế, nhiều lúc ngỡ ngàng không hiểu GV đang nói gì dẫn đến không hiểu bài, kết quả học tập xa sút, đến một lúc nào đó là chán học.

Lạm dụng ĐT có triệt tiêu đi sự động não, sáng tạo của HS. Khi tất cả tri thức đều nằm gọn trong lòng bàn tay, chỉ cần bật máy có kết nối mạng là tha hồ tra cứu. Vậy thì cần gì phải ôn bài, làm bài cũ, động não suy nghĩ cho một người. Ví dụ như trong giờ học, GV bộ môn cho một bài tập hay một câu vận dụng kiến thức với bài vừa học xong. Thông thường HS sẽ cùng nhau bàn luận, tạo thành nhóm để cùng

nhau đưa ra nhiều luận điểm để trả lời câu hỏi mà GV đưa ra. Còn giờ khi có điện thoại trong tay HS chỉ cần lên google tra cứu thì sẽ có tất cả, không cần phải động não, suy nghĩ nhiều. Dần dần hình thành thói quen, HS sẽ trở nên thụ động và phụ thuộc vào chiếc điện thoại nhiều hơn.

Thực tế có rất nhiều thông tin trên mạng xã hội có nội dung không lành mạnh, không phù hợp lứa tuổi, nội dung không chính xác tác động xấu đến nhận thức của HS; thậm chí làm các em nhận thức sai vấn đề, tư tưởng lệch lạc. Thêm nữa là sự giao tiếp giữa người với người trở nên ít hơn, bạn bè trong lớp, ngồi cạnh nhau nhưng trong suốt buổi ra chơi hay giờ nghỉ giải lao HS chỉ chăm chú vào ĐT cá nhân của mình. Khả năng giao tiếp trực tiếp lại suy giảm. Vốn ngôn ngữ cũng dần mai một vì quen với ngôn ngữ thường dùng trên mạng. Thay vì gặp gỡ, chuyện trò cùng mọi người, thay vì hoạt động chân tay, thể lực giờ đây các bạn lại ngồi với chiếc điện thoại. Chính điều này đã khiến con người ngày càng xa cách nhau hơn. Dần dần theo thời gian sẽ dẫn đến sự thờ ơ, vô cảm với mọi người xung quanh mà ở đây là bạn bè và thầy cô.

Kế tiếp là sai lệch cách nhìn về cuộc sống của HS, gia đình khá giả, sang giàu các em sẽ được cha mẹ cho sử dụng những chiếc điện thoại đắt tiền, còn với các em gia đình nặng cơm áo gạo tiền dùng những chiếc điện thoại dạng tầm trung. Có 2 trường hợp xảy ra, một là các em sẽ cảm thấy tự ti với bạn; hai là sự đua đòi vật chất bắt cha mẹ phải mua ĐT để chạy theo các bạn khác. Từ đó có sự phân biệt giữa các em khi còn ngồi trên ghế nhà trường.

Nhiều HS không tập trung vào việc học mà thường xuyên selfie. Tranh thủ chụp hình GV đang giảng bài rồi đăng Facebook. Có thể là hình ảnh GV với khuôn mặt đăm chiêu, hay cau có, là mắng HS chưa ngoan, dẫn đến tình thầy trò bị sứt mẻ. Đó là chưa kể cá biệt có em còn xem phim trong lớp học, thậm chí xem những phim có nội dung thiếu lành mạnh ảnh hưởng đến nhân cách của tuổi mới lớn. Gần đây, nhiều em còn có trò đùa ác ý bằng cách chụp những bức ảnh ở tư thế hở hên khó coi của bạn rồi phát tán lên mạng xã hội dẫn đến hậu quả khôn lường: có bạn vì xấu hổ mà phải bỏ học, hoặc có ý định tự tử sau khi ảnh đã được phát tán khắp nơi trên mạng xã hội.

Sử dụng điện thoại không đúng cách không những gây ra nhiều tác hại cho việc học tập tại lớp, mà ngay cả khi ở nhà quá lệ thuộc vào nó, dễ nảy

sinh những tiêu cực, những hệ lụy cho xã hội: Làm hao tốn thời gian quý báu, khiến chúng ta không còn thời gian để quan tâm đến người khác. Mà trước tiên phải nói đến là việc trao đổi giữa các thành viên trong gia đình sẽ diễn ra rất ít; có khi còn rất ít giao tiếp với bố mẹ nữa.

ĐT có thể làm giảm chất lượng cuộc sống do dành nhiều thời gian cho game, internet và mạng xã hội, gây ra các vấn đề về sức khỏe, cũng như các vấn đề về trạng thái như: căng thẳng, trầm cảm, lo âu hay rối loạn giấc ngủ. Tiếp xúc quá lâu với màn hình điện thoại sẽ khiến cho mắt bị mỏi và tổn thương, bị các vấn đề về mắt từ cận thị, loạn thị, viễn thị,... Không chỉ ảnh hưởng tới sức khỏe mà nghiện điện thoại thông minh còn có tác động tiêu cực đến tâm lý của HS.

Chưa kể đến là một số HS có lối sống ảo, cái gì cũng chụp cũng quay phim để đưa lên tìm kiếm lượt like hoặc bình luận. Việc bình luận trao đổi trên mạng cũng có nhiều bất cập xảy ra như có những lời nói không vừa lòng nhau các em gây cãi rồi dần sếp gặp mặt để tính chuyện thiệt hơn thậm chí là đánh nhau.

ĐT là công cụ là “đồng phạm” và phương tiện tốt nhất để các em nói về tình yêu. Đó là hiện tượng yêu đương sớm, tình dục không an toàn, thậm chí phá thai vô tội vạ ở lứa tuổi HS đang diễn ra vô cùng nghiêm trọng. Một khi rơi vào trường hợp này, các em sẽ không muốn học hành, ảnh hưởng đến tương lai, sự nghiệp, để lại những hậu quả khó có thể khắc phục.

2.3. Biện pháp

ĐT di động là một phương tiện liên lạc vô cùng hữu ích. Không chỉ giúp tiết kiệm thời gian di chuyển mà nó còn có khả năng kết nối người với người. Thế nhưng làm cách nào để nó không sai mục đích và ảnh hưởng đến thế hệ trẻ là điều vô cùng nan giải. Vì vậy nó cần nhà trường cùng các bậc phụ huynh phải có biện pháp cứng rắn ngăn chặn hành vi sử dụng ĐT quá sớm ở HS, quản lý thời gian online, giáo dục cách sử dụng ĐT hiệu quả cho con. Bởi có như thế mới có thể giúp các em thực hiện tốt vai trò và sự phát triển tự nhiên của mình.

Việc giáo dục hành vi lệch chuẩn của HS khi sử dụng mạng xã hội cần có sự kết hợp chặt chẽ giữa nhà trường, phụ huynh HS và toàn xã hội. Các nhà trường cần tích cực tổ chức các hoạt động văn hóa văn nghệ, thể dục thể thao để tạo ra một môi trường hoạt động lành mạnh, bổ ích, tạo hứng thú cho HS.

Đồng thời, cần tổ chức các hoạt động ngoại khóa mang tính chất bổ trợ như kỹ năng sử dụng tiếng Việt trên MXH, kỹ năng bảo vệ mình trên thế giới ảo... Tăng cường tư vấn tâm lý cho HS khi gặp những vấn đề trên mạng xã hội...

Việc cho HS sử dụng ĐT di động có lợi hay có hại còn do cách nhà trường và gia đình đã hướng dẫn con em mình ứng xử với điện thoại thông minh như thế nào. Ngày 15-9-2020, Bộ GD & ĐT đã ban hành Thông tư 32/2020/TT-BGDĐT, trong đó có điều 37 quy định về các hành vi mà HS không được làm như: “sử dụng điện thoại di động khi đang học tập trên lớp mà không phục vụ cho việc học tập và không được giáo viên cho phép”. Đây là một trong những quy định mới của Bộ GD & ĐT cho HS tiếp cận với công nghệ hiện đại, phục vụ cho việc học tập. Do đó, các bậc phụ huynh, GV cần quan tâm đúng mức đến việc sử dụng điện thoại di động của HS, xây dựng được cho các em ý thức sử dụng điện thoại di động một cách hợp lý.

Đối với các bậc phụ huynh, chỉ cho con những mặt tốt đẹp, những mặt hạn chế của ĐT. Hướng dẫn con cách sử dụng ĐT đúng cách. Cho con những giới hạn cần thiết khi sử dụng các thiết bị này. Lên thời gian biểu cụ thể của việc học và giải trí trên ĐT. Cùng con xác lập kế hoạch này và thực hiện chúng. Nên có chế tài thưởng phạt công minh để kích thích con thực hiện đúng theo kế hoạch. Cần có những răn đe, uốn nắn cần thiết khi con vi phạm. Hãy là người dẫn đường của con để uốn nắn, chỉ dạy. Đừng chỉ cậy ta là bố mẹ nên có quyền thích làm gì thì làm. Cha mẹ cần quan tâm gần gũi các em nhiều hơn, quản lý nhưng không có nghĩa là xâm phạm vào sự riêng tư, làm thế chỉ khiến các em thêm chống đối. Hãy giao tiếp, trò chuyện, tâm sự với con thật nhiều để hiểu con. Cho con được bộc bạch những mong muốn, tâm sự của mình. Trở thành người bạn của con, đồng hành trong mọi hoàn cảnh. Khi con tin tưởng thì không cái gì con không chia sẻ cho bố mẹ cả. Phối kết hợp với GV chủ nhiệm và nhà trường để việc học tập của con được hiệu quả.

Đối với nhà trường, cần có những biện pháp không cho HS sử dụng ĐT trong giờ học, thường xuyên tuyên truyền giáo dục đạo đức, lối sống lành mạnh đến các em, giúp các em có nhận thức rõ ràng, biết lựa chọn nguồn thông tin đúng đắn, tránh xa các loại thông tin xấu. Chúng ta không thể cấm các em sử dụng ĐT, vì dù xét ở khía cạnh nào đi chăng nữa, ĐT cũng có rất nhiều lợi ích nếu chúng ta sử dụng đúng cách. Việc cần thay đổi ở đây chính là tìm cách

giáo dục, thay đổi nhận thức của HS, giải thích và hướng dẫn các em sử dụng ĐT một cách đúng đắn, lành mạnh.

Mỗi HS cần phải ý thức được việc học tập là quan trọng với mình, sử dụng ĐT với mục đích phục vụ học tập là chính. Giảm thiểu sự phụ thuộc vào ĐT di động, không dành quá nhiều thời gian cho ĐT di động, phân biệt rạch ròi giữa việc chơi và việc học. Sử dụng ĐT với mục đích đúng đắn, dùng để tra cứu thông tin phục vụ học tập, giải trí lành mạnh.

3. Kết luận

ĐT thông minh đã trở thành một phần trong cuộc sống và học tập hàng ngày của HS, vì vậy GV và phụ huynh phải có trách nhiệm hướng dẫn HS sử dụng ĐT thông minh đúng cách, phát huy tối đa ưu điểm của ĐT thông minh. Nhằm giảm bớt những nhược điểm ảnh hưởng của smartphone đến học tập mà ĐT thông minh mang lại cho HS. Hãy sử dụng ĐT thông minh một cách thật thông minh, chúng ta hãy điều khiển ĐT chứ đừng để ĐT điều khiển mình. Tương lai của chúng ta có tươi sáng và rực rỡ hay không chính là nhờ vào nhận thức đúng đắn của chúng ta ngày hôm nay.

Mỗi HS cần phải biết tận dụng sự phát triển công nghệ, áp dụng vào cuộc sống và công việc của mình nhưng đồng thời cũng biết điểm dừng. Sử dụng thời gian hợp lý khi “lướt nét” và cho những “Khoảnh khắc gia đình”. Hãy đặt ĐT xuống trong một khoảng thời gian để sống thực hơn, trò chuyện cùng nhau, quan tâm đến nhau nhiều hơn. Hãy nói với mọi người bạn yêu mến họ thế nào và khiến họ cảm thấy được yêu thương.

Sử dụng ĐT là một hình thức giao tiếp văn minh vì tiết kiệm được thời gian và có thể truyền tải thông tin bất cứ lúc nào. Tuy nhiên vấn đề sử dụng ĐT của HS rắc rối nhiều ảnh hưởng đến kết quả học tập của HS. Không nên cho HS sử dụng ĐT trong trường học nếu không thực sự cần thiết. Làm được như vậy thì ĐT thông minh mới thật sự có ích và giúp cho con người có thể thành công trong cuộc sống.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục & Đào tạo (2020), Điều 37, *Thông tư 32/2020/TT-BGDĐT ngày 15/9/2020 của Bộ Giáo dục và Đào tạo*. Hà Nội
2. Trần Thị Đức (2013), *Game bạo lực với thanh thiếu niên, phân tích ở góc độ tâm lý học xã hội*, NXB ĐHQG Hà Nội
3. Phan Sơn (24/01/2013), *Cấm giáo viên, học sinh dùng điện thoại di động trong giờ học*, Báo Bắc Giang.